

ชื่อเรื่อง ชุมชนการวะตะธรรม : กระบวนการเรียนรู้วิถีชีวิตและสังคมงาม

ผู้วิจัย อาทิตย์ บำรุงเชื้อ ปริญญา ปร.ค. (นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น)

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.ศักดิ์พงศ์ หอมหวล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
ดร.ทัชชวดี เหล่าสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมของชุมชนพื้นที่
ข้างเคียงจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้ชุมชนเข้มแข็งโดยใช้หลักพุทธธรรม
เรื่องการวะตะ 6 โดยการปรับประยุกต์ใช้สร้างกระบวนการชุมชนการวะตะธรรมที่เหมาะสม
ให้กับกลุ่มเป้าหมายและนำชุมชนการวะตะธรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนพื้นที่อื่นโดยใช้
การวิจัยแบบผสานวิธี ซึ่งใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก การวิจัยเชิงปริมาณเป็นรอง
และประยุกต์ใช้วิธีวิทยาของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น (Community Based Research : CBR)
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสำรวจชุมชน การทำแผนที่ภูมิสังคม การ
เสวนาทางวิชาการ การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม
ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ปรากฏการณ์ทางสังคมในพื้นที่ข้างเคียงจากอดีตจนถึงปัจจุบัน พบว่า ชุมชนมีความ
เสี่ยงที่ผู้คนเริ่มเสื่อมถอยคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรมที่ดีงาม ส่อไปทาง
ปัจเจกและเห็นแก่ตนมากขึ้น ทั้งวิถีชุมชนที่พึ่งพิงและเคารพธรรมชาติ ครอบครัวย้อนแอในการ
ดำเนินชีวิตตามหลักทางศาสนา ขาดการเคารพตนเองและผู้อื่น ขาดการเอื้ออาทรและแบ่งปัน
จิตใจไม่งดงาม อันเป็นปัญหาทางสังคมและวัฒนธรรม ทำให้ชุมชนขาดความเข้มแข็ง

2. กระบวนการชุมชนการวะตะธรรมที่เหมาะสม เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้ชุมชนเข้มแข็ง
ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนคือ 1) การสร้างกลุ่มคนการวะตะธรรม 2) การสถาปนากลุ่มโดยผ่าน
ขั้นสร้างการรับรู้ มีทำที่ยอมรับและแสดงความเป็นเจ้าของ 3) การออกแบบกิจกรรมกลุ่มได้
กิจกรรมหลากหลายด้าน 4) การขับเคลื่อนกิจกรรมกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกและพลังในการ

ขับเคลื่อนและ 5) การเสริมสร้างพลังกลุ่มเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน ขยายกลุ่มและเครือข่าย พบว่า กระบวนการชุมชนการวาระธรรมขับเคลื่อนด้วยการเรียนรู้และปฏิบัติตามหลักพุทธธรรมเรื่อง การวาระ 6 ฐานคิด และคุณลักษณะ 8 ประการของชุมชนการวาระธรรม สามารถสร้างภูมิคุ้มกัน ในการดำเนินชีวิตให้ผู้คนในชุมชนพ้นจากความเสี่ยง

3. การนำชุมชนการวาระธรรมเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชนพื้นที่อื่น เป็นการเชื่อมโยง การเรียนรู้ในพฤติกรรมเชิงประจักษ์ ผ่านกิจกรรมการเสวนา การสนทนา การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ร่วม พบว่า หลังการเรียนรู้ร่วมกัน ชุมชนพื้นที่อื่นล้วนผ่านการรับรู้ มีท่าทีตอบรับ ชุมชนการวาระธรรม ส่วนจะแสดงความเป็นเจ้าของแล้วนำไปขับเคลื่อนสร้างความเข้มแข็ง ให้ชุมชนของตนจนก่อรูปอำนาจ กฎเกณฑ์และคุณค่าที่ดีนั้น ยังไม่สามารถคาดการณ์ได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Title : Karawatatham Community : Learning for Life and Good Society

Author : Artit Bumroong-eir **Degree :** Ph.D. (Innovation for Local Development)

Advisors : Dr. Sakpong Homhuan Chairman

Dr. Tatchawat Laosuwan Committee

Rajabhat Maha Sarakham University, 2014

ABSTRACT

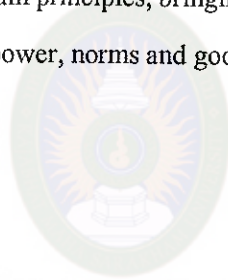
This research aimed to study the social phenomenon of the community area driven from the past to present in order to build the stronger community by using Buddha Dharma called, "Karawata 6". The Karawata 6 was applied to create the appropriate process to form the target group to be the Karawatatham community. Moreover, such community had to learn and share Karawatatham knowledge with other communities. The study used Mixed Methods Research Design which mostly focused on the qualitative data while the quantitative was minor. In addition, Community Based Research (CBR) was applied. Data collection instruments were community survey, social mapping, academic seminar, unstructured interview, in - depth interview, and focus group. The data were analyzed using content analysis.

The findings show that:

1. The study of social phenomenon in the area driven from the past to present found that the community was at risk as the people's virtue, morality, ethics, and value began to decline. Traditions and good cultures were for more individual and more self - seeking. Community way of life that depended on and respected for nature was left behind. Families decreasingly implemented religious principles for living life. People lacked self - respect and respect for others. They also lacked generosity and sharing. Their mind became less beautiful. Those mentions were social and cultural problems which influenced the community to be less strong.
2. The appropriate Karawatatham community process for building the stronger community comprised 5 steps: 1) forming a group of Karawatatham people, 2) establishing the

group by building the recognition, acceptance, and possession of Karawatatham, 3) designing group activities to be various, 4) driving group activities for building consciousness and the driving force, and 5) empowering the groups for learning together, and expanding groups and networks. The results show that the Karawatatham community process driven by learning and practicing based on Buddha Dharma called Karawata 6 and 8 desirable Karawatatham characteristics can build the immunity for people in living their lives and getting out of risk.

3. Bringing the Karawatatham community to learn and share knowledge with other communities was the link of explicit learning through seminar, discussion, interview and participatory observation. After learning together, it was found that other communities experienced the knowledge and seemed to accept the Karawatatham community. However, showing possession of Karawatatham principles, bringing them to drive and strengthen their communities, forming permanent power, norms and good values were still unpredictable.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY